

Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Teisipäev, 29. aprill 2014 Nr 81

Viljandi maakonna päevaleht

sakala.ajaleht.ee

Hind 0,90 €

Nädalavahetused on peretalus rahvarohked

Ennuvariku mahetalu pälvis ühena kahest Viljandimaa peretalust tunnustust ka Eestimaa talupidajate keskliidu juubelikongressil.

LK 8

Iga nädal saab laadale

Järgmisel nädalal algab Viljandimaal augustikuuni kestevad laadahooaeg, mil peaaegu igal nädalavahetusel kuskil mõni laat teoks saab. Suurim neist on Viljandi juunikuine ühisüritus hantsalaat ja Mulgi mess.

LK 7

Võidumehed on põhimõtteliselt kõik, kes raja lõpuni tegid, sest nad tõestasid sellega endale ja teistele, et nad pole papist poisid.

LAURI NÄLK, Sakala maleva instruktor

LK 3

Viljandi järvelt ookeanivoogudesse

KIIRKAATRID

Seltskond erksavärvilistes kombinesoonides mehi katsetas eelmisel nädalal Viljandi järvel võimsa mootoriga kiirkaatrit. See oli üks kümnekonnast päästeotstarbelisest alusest, mis on valmis tehtud siinsamas Päri külas aktsiaseltsis Bestra Engineering ning on mõeldud inimesi teenima eestimaistest siseveekogudest märksa karmimates oludes.

LK 5

Eelmisel kolmapäeval Viljandi järvel katsetatud kiirkaatrit võib pidada igas mõttes tehnika viimaseks sõnaks. Päril tegutses aktsiaselts Bestra Engineering on praeguseks tootnud kümnekond samasugust.

ELMO RIIG

TOONERI
ostjale kingituseks
KÕRVAKLAPID!

TT Tarkvara
Lossi 20, tel 433 0070
www.tttarkvara.ee

tt tarkvara

ABCKLIIMA.EE
MAASOOJUS-
PUMBAD
SOODUS!

Järelmaks kuni 4 aastaks.

Leola t 53, Home Gallery II korrusel
T-R 9-18
Tel 433 8332, 5348 7803
viljandi@abckliima.ee.

ISSN 1406-4014

TAMREX TAMREXIS PARIM TÖÖJALANÕUDE VALIK

11
Mondopoint

JOGGING

EN ISO 20345-2011

UUS sari

COFRA Guard S3 SRC turvakingad

art 19190

HIND 99 €

Vetthülgavast hingavast Microtech materjalist pealsete ja hingava antibakteriaalse voodriga (Sany-Dry) antistaatilistel jalanõudel on pehmest PU-st antistaatiline ja anatoomiline sisetal. Pehme ja elastne TPU-välisetald talub õli ja mitmeid kemikaale, hea löögisummutus. Alumiiniumist turvanina ja APT-turvatald (Zero Perforation - vastab nõudele EN 12568:2010, APT-turvatald on tihedam kui eelmistel versioonidel, kaitseb jalga 100%).

3TPU

3 ERITUGEVUSEGA TPU TALLAOSA

TUGEV

KESKMINE

PEHME

LÖHNASTATUD SISETALD

APT torkekindel tald - parem soojusisolatsioon, kerge ja paindub

1100 N 100%

Libisemis-kindlus SRC SRC+SRB

Löögisummutus >30% EN ISO 20345-2011

ALUMINIUM 200J

Kergest alumiiniumist turvanina 200J

Hea valik VÄLITÖÖDEKS

COFRA Caravaggio S3 turvakingad

art 20140

HIND 72 €

Hea valik SISETÖÖDEKS

COFRA Petri S1P SRC turvakingad

art 78450

HIND 75 €

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.08.2014 või kuni kaup on jätkubi

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | TARTU Aardla 114, Ringtee 37a | PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 | RAKVERE Pikk 2 | VIJANDI Riia mnt 42a | JÕHVI Tartu mnt 30 | VÕRU Plii 2 | VALGA Vabaduse 39 | NARVA Tallinna mnt 19c | HAAPSALU Ehitajate tee 2a | PAIDE Pikk 2

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Kinni ja lahti

Eurovalimiste-eelne ralli on läinud täie hooga lahti ja selle puhul on Sakala arvamusküljed tänasest alates neil valimistel kandidaatidele nii-öelda kinni. See tähendab, et 25. maini saavad europarlamentari pürgijad Sakala arvamusküljel üles astuda vaid toimetuse kehtestatud reeglite järgi.

Kõrval asuv intervjuu Isamaa ja Res Publica Liidu kandidaadi Anvar Samostiga on kõige selle avapauk. Järgmistel nädalatel ilmub Sakalas intervjuu iga nimekirja ühe esindajaga.

Loomulikult ei jäeta kõrvale ka üksikkandidaate. Et aga neid on sedapuhku palju ning erinevalt mõnda nimekirja kuuluvatest kandidaatidest esindavad nad üksnes ennast, pakume neile koostöös ajalehtedega Järva Teataja, Virumaa Teataja ja Valgamaalane võimalust vastata võrdsetel alustel kahele asjakohasele küsimusele.

Paljudel eestlastel näikse nappivat motivatsiooni Euroopa Parlamendi valimistele mõelda. Niinimetatud eurolliidu värk tundub liiga kauge ja võib-olla keeruline. Need valimised pole siiski mõtetud: Euroopa Liidus langetatavad otsused mõjutavad meie elu otsest ja väga palju.

Jah, Eesti saadikud on Euroopa Liidu kolossaalses masinavärgis vaid väikesed mutrid. Kuid seda enam peavad need mutrid olema tehtud kvaliteetsest materjalist, et nad kriitilisel hetkel alt ei veaks. Just nemad võivad ühel hetkel ära teha väga tähtsa töö.

Arvamusküljel ilmuvad intervjuud ja vastused on neile valijatele, kes ei viitsi end valimisprogrammidest läbi närida, üsna mugav võimalus end asjadega kurssi viia. Usutlused ja kirjutised pole programmide ümberjutustused, pigem lähenetakse nendes kandidaatide lubadustele kriitiliselt. Kindlasti saab aga ülevaate, kuidas Euroopasse pürgijad lähenevad tähtsatele küsimustele.

REPLIIK

Hävitavad joomapühad

Võin küll kõlada nagu vanainimene, aga mind on hakanud häirima pikad nädalavahetused. Ehk siis see, kui pühade tõttu on mitu vaba päeva järjest. Alles oli suur reede. Kohe-kohe koputab uksele 1. mai ja 2. mai on juhtumisi reede, saavad paljud ka selle vabaks. Juunis paistavad juba jaanid.

Pühade-eelses meeleolus jätavad töötajad oma tegemised juba poolest päevast sinnapaika. Pikad nädalalõpud tähendavad aga tavaliselt pikka pidu, millele annab omakorda hoogu juurde ilus ilm. Ja isegi kui ilmaga ei vea, läheb kangema kraami müüjatel hästi. Võtmispõhjuse leidmiseks ei pea olema geenius: kui ei jooda selleks, et end jahutada, siis võetakse külmarohtu.

Kahju, et pühadest, millega kaasnevad vabad päevad, ongi saanud joomapühad. Jaanipäev seostub õllekastide ja grillvorstidega ning sama maik on juures töörahva pühal. Kes aga jõuab kokku lugeda, kui palju töökäsi ja ajurakke me just alkoholi tõttu kaotanud oleme?

KETLIN BELJAEV

«Sakala»
433 0054

Anvar Samost: europarlamenti ei tohi ära kaduda

HANS VÄRE
hans.vare@ajaleht.ee

Paari kuu eest, kui Anvar Samost Isamaa ja Res Publica Liitu astus, korraldas ta sellest teadaandmiseks pressikonverentsi, mis meenutas väga rahvaerakonna Sülem esimest avalikku ülesastumist seriaalis «Riigimehed»: erksavärvilises ülikonnas peakangelane, keda tiibadelt toetavad tumedais rõivais tuntud ühiskonnategelased.

Anvar Samost, kas see oli tõsiselt mõeldud või ironia praeguse poliitkultuuri pih-ta?

Ega see võimalik paralleel meil pähe tulnud. Tegelikult oli asi ikka täiesti tõsine. Need minu meelest väga tublid inimesed olid tulnud sinna, näitamaks, et poliitikasse siirdumine – ükskõik, kes seda teeb – ei ole midagi sellist, mis oleks erandlik või piinlik. Kogu ürituse sõnum oli, et kui tahame poliitikasse rohkem uusi ideid ja edasiviivaid eesmärke, rohkem dunaamikat, siis ei olegi midagi muud teha, kui et poliitikasse peab ka uusi inimesi tulema. Ideed teatavasti ilma inimesteta ei liigu.

Olete teinud praegu Ukrainas toimuvast lähtudes ettepaneku, et Euroopa Liit peaks rajama oma venekeelse telekanali. Mida Euroopa Parlament veel teha saab, et Venemaa praegust tegevust Ukrainas ohjeldada?

Päris palju. Euroopa Parlamendi tähtsus on kogu aeg kasvanud, eriti pärast Lissaboni leppe vastuvõtmist. Aga mis puudutab Vene agressiooni Ukraina suunal ja muidugi ka seda, mis Gruusias toimus, siis parlament võiks tegelda põhjustega, miks Euroopa reaktsioon Venemaa agressioonile on olnud niivõrd loid. Ja niivõrd hambutu.

Nädal tagasi (intervjuu on tehtud 21. aprillil – toimetus) said Euroopa Liidu välisministrid kokku ja arutasid sanktsiooni Venemaa suhtes. Tulemuseks oli see, et veel neljale isikule kehtestati viisakeeld. Need inimesed on suhteliselt tundmatud ja sanktsiooni jõud kindlasti puudulik.

Kui vaatame Euroopa Liidu Venemaa-vastaseid samme ja võrdleme neid USA omadega, siis on aus öelda, et Euroopa Liidus ongi otsuse langetamine oluliselt aeglasem, sest Ameerika on riik ja Euroopa Liit on riikide liit. Aga jättes selle kõrvale, näeme, et on terve rida riike, kus Vene korrup-

tiivsel mustal rahal on suur mõju. Seda mõju on üles ehitatud Vladimir Putini võimuletulekust 2000. aastal.

Küsimus on, kas Euroopa laseb Venemaal eksportida Euroopa Liitu korrupsiooni. Esimene asi, mis selle vastu teha saab, on sellest rääkimine. Eesti on pikka aega öelnud, et ärme saame ühe teema riigiks. Nüüd räägib kogu Euroopa Venemaast, aga Venemaa mõju Euroopas on aastaid olnud avalikkusele teise- või kolmanda järguline.

Mis juhtus, kui Gerhard Schröder läks sisuliselt otse Saksamaa kantsleri kohalt Gazpromi teenistusse? Eriti midagi. Mõned Saksa lehed olid kurjad, aga avalikkus ei teinud sellest eriti välja. Mis juhtus, kui Paavo Lipponen läks samamoodi poliitikast Gazpromi? Soome ajakirjanduses olid mõned kiuslikud kommentaarid, aga see oli suuresti ka kõik. Neid näiteid on Euroopas, ma kardan, sadu, ja nende-ga ei ole tegeldud.

Nii energia- kui muudes küsimustes leitakse sageli, et suuremat koostööd ei sünni enne, kui Euroopa Liit föderaliseerumise vastu. Miks?

See vist nii ühemõtteline ei ole. Eks IRL-is ole nii selles kui mitmes teises küsimuses erinevaid seisukohti.

Iga kriis viib Euroopa Liitu suurema integratsiooni suunas. Võib öelda ka, et föderatsiooni suunas. Majanduskriis oli selle hea näide. Ka Vene-Ukraina kriis viib julgeolekupoliitilistes ja võib-olla ka julgeolekuga piirnevates küsimustes suurema koostööni.

See vastab väga hästi Eesti huvidele. Momendini, mil föderaliseerumine jõuab punkti, kus Eestil väikese rahvusriigina tekib mingeid ek-

sistentsiaalseid probleeme, on väga- väga- väga pikk maa. Liikudes föderatsiooni suunas peavad väiksemad riigid silmas pidama, et oleksid tasakaalulemendid. Praegu on nad kahtlemata olemas, aga neid peab kogu aeg silmas pidama.

Minu meelest on päris hea mõte, et Euroopa Parlament peab olema kahekojaline. Üks oleks sarnane praegusega, kus saadikud valitakse suuresti vastavalt riikide rahvaarvule – kuigi ka seal on kaalukauss, kui vaadata Saksamaad ja Eestit, Eesti kasuks. Aga võiks olla ka teine koda nagu Ameerika Ühendriikides, kuhu iga riik valiks kaks või kolm saadikut. See tasakaalustaks oluliselt föderalsismi poole liikumise miinuseid.

Kui rääkida parlamendi toimimisest, siis kuidas kavatses IRL jõuda selleni, et lõpeks ära Euroopa Parlamendi Brüsseli ja Strasbourgi vahel pendeldamine?

Isegi kui kõik kuus Eesti saadikut oleksid IRL-i esindajad, oleks IRL-il väga raske sellega midagi ette võtta. Selline korraldus on eurolliidu omaaegne kahe keske suurriigi ajaloolisest põhjustest tulenev soov. Nii kaua kui Saksamaa ja Prantsusmaa seda tahavad, nii kaua see ka toimub.

Miks te siis selle punkti oma programmi panite?

No eks mõistlik oleks, kui sel- list asja ei toimuks.

Ühesõnaga on see soovunelm. Ütleme nii, et programm sisaldabki endas reeglina eesmärke. Me võime sealt leida veel asju, mille kohe teostamine on suhteliselt raskesti ette kujutatav.

Kas, kui on ise vastu andnud. Kui õigesse kohta me seda abi oleme osanud panna? Kas see annab meile tulevikus mootori, millega edasi minna?

Eesti kasu on muidugi palju laiem kui Euroopa tõukefondidest saadavad miljardid. Oleme Euroopa pere liikmed, meil on inimeste, kaupade ja teenuste vaba liikumine ning vaba maailma osaks olemist on raske üle hinnata.

Aga tulles euronõu juurde, siis minu meelest on siin mitu ohumarki. Kui ma vaatan järgmise eelarveperioodi raha kasutamist, siis sadu miljoneid eurosid läheb kohtadesse, mis on lihtsalt raha ärakulutamise kohad. Kindlasti peaks riik sinna raha panema, aga ta peaks olema võimeline neid asju ülal pidama maksutuludest. Muidu on nii, et 2020. aastal on meil olnud näiteks viis aastat väga toredat tööturu-meetmete arendamist ja siis me ei saa enam Euroopa Liidu fondidest kas üldse või sama palju raha.

Kas teil Euroopa Parlamendi liikmena on võimalik seda suunata?

Euroopa Parlamendi liikmete võimalused suunata ükskõik millist otsustusprotsessi Eestis on tegelikult väga suured. Iga saadik, kes valitakse Euroopa Parlamenti, saab väga suure mandaadi, nendel valimistel tõenäoliselt mitukümend tuhat häält. Nii suure häältehulga antava võimu puhul petaksid saadikud kindlasti oma valijate ootusi ega esinuks nende huve, kui nad ei räägiks pärast europarlamenti pääsemist kaasa ka Eesti poliitikas. Ma ei kujuta ette Eesti institutsiooni või asutust, kes poliitiliste valikute tegemisel jätaks arvestamata europarlamenti liikme ettepanekuid või seisukohti.

Valijate soovidega tuleb tegeleda ka siin, Eesti kontekstis, mitte nii, et valime kellegi viieks aastaks Brüsselisse ja siis ta kaob sinna ära. Enamikus nad ongi sinna kadunud. Kas see on normaalne?

Loe pikemalt ja vaata videot digilehest.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

1700 614

Europarlamenti valimiste korraldamiseks kulub Eestis 1 700 614 eurot. Umbes 80 protsenti sellest läheb valimiskomisjonide töötajate tasudeks ja ülejäänud majandamiskuluks.

Sõjalis-sportlikul võistlusel «Sõduriproov 2014» tuli lahingupaaridel linnulennult 32 kilomeetrit pageda vastutegutsejate eest ning kontrollpunktides lahendada sõjalisi teadmisi ja oskusi nõudvaid ülesandeid.

LAURI NÄLK

VÕISTLUS

«Sõduriproovi» esikolmiku saab rahus välja anda

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Kaitseliidu Sakala maleva korraldatud 24-tunnise «Sõduriproovi» lõpujoone ületas kümme teelist, kuid etteantud aega mahtusid neist kolm paari.

Eelmise reede õhtul startis «Sõduriproovi» rajale 20 võistlejat ehk kümme meeskonda. Üle lõpujoone jõudsid neli lahingupaari ja kaks üksikvõistlejat, kelle paarilised olid raja keskosas katkestanud.

«24 tunni sisse mahtus kolm võistkonda, nii et esikolmiku saab rahus välja anda,» sõnas Sakala maleva instruktor nooremveebel Lauri Nälk.

Mõttepaus maksnuks kõvasti kätte

Mullusel sõjalis-sportlikul võistlusel ei mahtunud etteantud aega ükski meeskond. «Finišisse nad jõudsid, aga ületasid 24 tunni piiri,» rääkis Lauri Nälk ja lisas, et toona oli lõpujoone ületajaid vähem. Te-

ma sõnul oli maastik siis väga keeruline: lumi oli läinud just enne võistlust ja metsaalused olid triiki vett täis.

«Sel aastal oli olukord ikkagi nagu SEB rahvamatkal: päike paistis, kõik oli ilus ja kuiv,» ütles Nälk. Seekordne rada jooksis aga üle Tännassilma jõe ja läks Kaavere kanti, kus suured metsad on tormimurdu täis. «Kui nad öösel alustasid, siis panid varahommikuni mööda rägastikke, mis oligi üks raja raskemaid osi,» rääkis ta.

Sel aastal oli olukord ikkagi nagu SEB rahvamatkal: päike paistis, kõik oli ilus ja kuiv.

LAURI NÄLK,
Sakala maleva instruktor nooremveebel

Esimese lahingupaari moodustanud Riho Tõnisalu ja Rai-voosi lõpuaeg koos karistus-

punktidega oli 23 tundi 30 minutit. Teiseks jäänud Toomas Värva ja Kalle Kaskla said ajaks 23 tundi 43 minutit ning kolmandana kvalifitseerusid täpselt 24 tunniga Oscari Moks ja Eero Takk. «Oleks nad minuti rohkem olnud, ei oleks enam aega mahtunud. Nii et iga puhkus või mõttepaus oleks neile kõvasti kätte maksnud,» märkis Nälk.

Väsinud mehed tulid raginaga metsast

Rajale läks iga mees viie eluga, mida jahtis umbes 40 kaitseliidu vastutegutsejat. Kui elu ära võeti, lisandusid võistlejatele karistusminutid. Lauri Nälk selgitas, et kui mõlemad meeskonnaliikmed jäid vahele, siis tuli neil mõlemal elu loovutada, ent kui üks sai ära joosta, andis elu ära vaid see, kes kätte saadi.

«Sõduriproovil» vastutegutsejate hulka kuulunud Jar- no Kipp rääkis, et nende ülesanne oli kõndida teede ristumiskohtades ja varitseda lagedatel väljadel. «Et võistlejad ei saaks rada vabalt läbida ja oleksid võimalikult metsas,» selgitas ta. «Ootasime, kuni

nad lähemale tulevad, sest distants pidi olema alla 20 meetri, et me elu kätte saaksime. Kui nad meid nägid, võisid ära põgeneda ja padrikusse joosta.»

Keskmiselt koguti 300 karistusminutit, mis liideti raja läbimise ajale. «Kogusumma ei tohtinud lõpuks ületada 24 tundi, vastasel korral võistlejad ei kvalifitseerunud,» lausus Nälk. Keskmiselt jäid võistlejad vastutegutsejatele vahele kaks korda, saades 60–120 karistuspunkti.

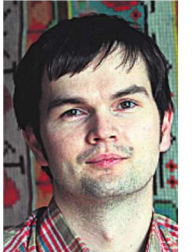
Kipp lisas, et koos kaaslasega oli ta võistlejatel saanud neli elu. «Ootasime ja varitsesime, aga eile lõunaks väsisid päris paljud võistlejad ikka nii ära, et oli kuulda, kuidas nad suure raginaga metsast tulid,» ütles ta. «Mõni ei jõudnud enam eest äragi joosta, võttis kohe elu välja, et ahh, võtku me ära.»

Nälk toonitas, et sellegipoolest väärivad kiitust kõik võistlejad, kes julgesid, tahtsid ja jõudsid katsumusest osa võtta. «Võidumehed on põhimõtteliselt kõik, kes raja lõpuni tegid, sest nad tõestasid sellega endale ja teistele, et nad pole papist poisid.»

PÄEVAINTERVJUU

Eplik ja Chalice tulevad inimkatseid tegema

Homme õhtul kohtuvad Ugala teatri väikeses saalis teater ja muusika. Oma loomingut esitavad Vaiko Eplik ja Chalice. Laval on ka Adeele Sepp, kes lisaks näitlemisele ja lavastamisele on juba mõnda aega koos Jaan Jaagoga muusikat kirjutanud.

Vaiko Eplik, mis suhe teil teatriga on? Olete olnud nii publiku seas kui laval – kumba viimasel ajal sagedamini ette tuleb?

Kui päris aus olla, siis sellel aastal olen rohkem laval olnud. Ja kui edasi aus olla, siis tuleb tunnistada, et olen kogu elu olnud üsna närb teatrikülalastaja. Teater on mu ellu tulnud üsna viimasel ajal.

Pigem olen siiski laulja, kes teeb maneerlikke liigutusi või midagi sellist. Näitlejaks ma end küll kuidagi ei pea. Ega näitleja tahaski olla, see on ikka hoopis teistmoodi asi.

Muidugi võiks nüüd kohe öelda, et lava on lava, mis seal ikka vahet.

Seda küll, aga mulle tundub siiski, et näitleja ja muusiku ülesanded on mõnes mõttes nii erinevad, kui üldse olla saavad. Muusik on enamasti täpselt nii hea, kui palju tal impulssi jagub. Klassikalises mõttes universaalne ja hea näitleja peab olema suuteline ükskõik mis impulssi omaks võtma. Mulle tunduvad need kohati ikka väga vastandlikud asjad.

Samas peaks lava ja publiku vahel tekkiv ühisenergia olema põhimõtteliselt üsna sarnane nii kontserdil kui teatritendusel?

See sõltub konkreetsest kontserdist või etendusest. Hea muusik arvestab oma kontsertidel publiku reaktsioone, reageerib neile ja see kõik kokku loeb väga palju. Näitleja samas seda endale lubada ei saa.

Nii et ikka väga erinevad asjad on kontserdid ja teatritendused. Sel aastal olen mitmel korral teatrilaval olnud ja see veendumus on tänu sellele mõnevõrra isegi süvenenud.

Kas teatrimaagia eksisteerib?

Ei, ei! Seda minu jaoks ei eksisteeri, ma pole kunagi teatrist ja tema maagiast päris hästi aru saanud. Tegelikult sain sellele pihta alles sel aastal. Teatriusku pole ma kunagi olnud, pigem nagu ikka filmiinimene. (Naerab.)

Mis Viljandis publikut ees ootab? Chalice'iga pole teid vist päris ammu ühel laval nähtud?

Me ei ole aastaid koos laval olnud, nii et see õhtu tuleb väga eriline ka meie jaoks. Ootame seda Viljandi kontserti väga ja mitmel põhjusel. Esiteks saame kahekesi väikese reisi ette võtta – Viljandisse tulek on ikka nagu päris reis. Teiseks on meil mõlemal uued plaadid valmimas ja Viljandis ongi plaanis tegelda inimkatsetega ehk proovida uut materjali esimest korda inimeste peal.

Kas olete muidu Ugala publiku sekka ka varem sattunud?

Olen küll, ma olen Ugala asju Tallinnas vaadanud viimasel ajal. Käesoleva aasta jooksul olengi hakanud tihedamini teatris käima. Otsustasin lihtsalt ühel hetkel, et kuna olen teatris tegev, siis tuleb seal ka käima hakata. Hehehe, ma käin hea meelega!

Kolmapäeval küll kahjuks ühtegi Ugala tükki vaatama ei jõua, aga selle teatriga on seotud lõbusad mälestused juba sellest ajast, kui sõber Priit Vöigemast seal töötas.

Tore teater ju!
On!

MARGUS HAAV

Järvejooks muudab liikluskorraldust

Neljapäeval tehakse ümber Viljandi järve jooksu tõttu järveäärse piirkonna liikluses ümberkorraldusi.

Nagu tavaks, suletakse jooksupäeva hommikul liikluseks Viljandi staadioni ümbrus. Kella 8-st on keelatud parkida Tartu tänaval alates Mäe tänavast kuni Kõsti ristmikuni. Kell 11.45 suletakse see teelõik autodele täielikult. Piirangud lõpevad kell 14.

Kõige rohkem autosid liigub hommikul Viljandi järve äärsel tänavatel, kuhu rajatakse osalejatele ja pealtvaatajatele suured parklad. Juba linna sissesõitude juures on kaugemalt tulijatele viidad, mis suunavad parkimiskohtadesse. Parklates juhatavad jooksule saabujaid parkimiskorraldajad.

Pärnu ja Riia maantee kaudu Viljandisse tulijad on viimastel aastatel juhataatud parkima kesklinna. Stardi ja auto vahele jääb sel juhul ligi pool kilomeetrit, mille sees on ka Trepimägi.

Järve äärde rajatavatest ajutistest parklatest on võimalik autoga ära sõita vaid Kõrge mäe tänava kaudu. Seal on ametis ka liikluskorraldajad, kes autojuhte suunavad.

Järveäärsetele platsidele tuleb ära mahutada suur hulk autosid.

1.–4. maini on linnavalitsuse otsusega kõigile liiklejatele avatud remonditav Kauba tänav. Ehitustööde ajaks kaheksa suunaliseks muudetud Lossi tänava lõigul jääb kehtima praegune liikluskorraldus.

Tänavu 85. korda peetav ümber Viljandi järve jooks toob korraldajate hinnangul Viljandi staadionile rohkem kui 5000 inimest. Võistluse organiseerijad paluvad seetõttu kõigil viljandlastel tulla võimaluse korral staadionile jala.

«Nii on võimalik kokku hoi-

da palju aega, sest kuigi parkimisalad on suured, jäävad need autodele ikkagi kitsaks ning parkimiskoha leidmine võib osutuda aeganõudvaks ettevõtmiseks,» sedastasid korraldajad pressiteates. Nad lisasid, et ühtlasi õnnestub pärast üritust autota palju kiiremini kesklinnast lahkuda, sest järveäärsetesse parklatesse teki-
vad ummikud.

Korraldajad paluvad vabandust kõigilt liiklejailt, keda jooksuga seotud piirangud segavad. (Sakala)

Nii mõnigi järjekorras seisja, kes ihkas kõiega Viljandi rippisillalt laskuda, kartis kõrgust. Fotol olev Uku Moks tähendas, et temal seda muret ei ole.

2 x MARKO SAARM

TERVISEPÄEV

Mehed kõlkusid rippisilla küljes

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Kui sportlikule vaimule lisandus verenäitajate põhjal ka korras tervis, võis üpris kindlalt minna registreerimislaua juurde ja kirjutada oma nime «Meeste mehise raja» osalis-
te hulka.

Linda Jürisson ja Ilme Tropp, kes pühapäeval ettevõtmisel Viljandi laululava ees veresuhkrut ja -rõhku kontrollisid, olid mõlemad ühel nõul, et üldiselt pole startijatel viiga. Viljandi maavalitsuse tervisetoe terviseedenduse peaspetsialist Kärt Russak rääkis, et järjekorras kolmandast meestele mõeldud tervisepäevast «Meeste mehine rada» võttis osa 66 meest ja poissi. Tema sõnul võis muidugi juhtuda ka seda, et mõnes üksikus punktis käidi nii, et nimi jäi kirja panemata.

Terviseedendaja Laura Randoja, kes registreerimislaua juures ülesannete kaarte jagas, selgitas, et see on meelelahutuslik tervisepäev, kus saab näiteks sõudeergomeetril vastupidavust proovida, korvpalli vabaviskeid teha ja Trepimäe tõusuga rammu katsuda.

Kuigi laululava kõrval esimeses tegevuspunktis ootas mehi võimalus vibulaskmist proovida ja veidi eemal sai paintball'i püssiga märki sihtida, siis kõige enam köitis osalisi rippisillalt kõiega laskumine.

Seal endale varustust külge kinnitanud 16-aastane Margus Hanni tähendas, et ülalt

Osa mehi oli tulnud katsumust läbi tegema ühes perega. Teised jälle rajale minna veel ei sõandanud ning veetsid päeva teiste jõu-, osavus- ja julguseproovi pealt vaadates.

alla vaadates on ikka hirmus küll. «Ma kardan kõrgust ka,» sõnas noormees, kuid see teda laskumast ei takistanud.

Pärast katsumuse läbimist tõdes Hanni, et see oli üsna jube ja teekond alla tundus pikk. «Aga ma olen rahul, et ära tegin,» lausus ta.

Rippisillalt laskumise instruktor Sergei Drögin tähendas, et kui inimene ei kardaks, oleks midagi valesti. «Inimene peab natukene

kartma ja siin ongi see moment, et ta toimetab oma hirmuga, mitte hirm ei tee temaga, mis tahab,» selgitas ta.

Igatahes tundus terviserada põnev nii lastele kui täiskasvanutele. Kõige noorem registreeritud osaleja oli nelja- ja hommikustest alustajatest vanim 46-aastane. «Eelmisel aastal oli meil ka kuuekümnendates eluaastates võistleja,» lisas Laura Randoja.

KEVAAAD!

Mitmekülgne ning kerge rohulõikur, mis on varustatud mugavate Balance35 kandetraksidega, trimmipea ja rohuteraga.

**ROHULÕIKUR
HUSQVARNA 525RX +
SELJAKOTT**
439 €
Kampaania hind

Vastupidav kahesüsteemne muruniiduk. Sujuvalt reguleeritav kiirus, stantsitud niidukorpus.

**MURUNIIDUK
HUSQVARNA LB 348V**
475 €
Soovituslik jahind

Suure jõudlusega raider kodukasutajale. Lisatarvikutena võimalik lisada lumesahka ning erinevaid järelveetavaid seadmeid. Komplekteeritud 94 cm lause Combi lõikekorpusiga.

**RAIDER 213C +
VOOLIKUPOOL**
3999 €
Kampaania hind

Husqvarna

www.husqvarna.ee

ELMO RIIG

Päril valminud ja eelmisel nädalal Viljandi järvel katsetatud päästekaatri kümnekond sõsarat täidavad juba maailma eri paigus töökohustusi.

BESTRA ENGINEERING

Puurtorni seadmete kõrval valmivad päästekaatrid

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Vaevalt oskasid linlased, kes märkasid eelmise nädala keskel Viljandi järvel lainevahetu keerutatavat erkkollast päästekaatri, arvata, et see edeva välimusega võimas sõiduk on valminud sealt vaid mõne kilomeetri kaugusel.

See sõiduk on üks kümnekonnast pääste- ja mobilisatsioonikaatrit, mille on valmis ehitanud Päre külas tegutseva aktiivselti Bestra Engineering mehed. Sellised alumiiniumkeregaleid leiavad enamasti kasutust avamerel, aga ka rannavalveteenistuses. Suure

lainetusega Norra meres ja polaaralade läheduses mahutavad need kümme ja rahulikumates piirkondades 15 inimest.

Tehnika viimane sõna

Kaatril on 170-kilovatine diiselmootor ning *jet*-turbiin. Viimati nimetatud on tarvilik selleks, et vähendada kütuselekkest saastatud vetes propelleri pöörlemisest tekkida võivat plahvatusohtu. Alus arendab kiirust kuni 65 kilomeetrit tunnis ning selle pardal hõlbustavad soovitud kohta päralejõudmist tehnika viimasele sõnale vastavad juhtimis- ja navigatsiooniseadmed.

Lisaks sellele, et kaatrit kokku pannes on silmas peetud kõige kõrgemaid ohutusnõudeid, kuulub selle varustusse eriline õhkpadjasüs-

teem, mis ümberpaiskumise korral paadi normaalasendisse tagasi pöörab.

Põhitegevusena naftapuurtornde seadmeid valmistava Bestra Engineeringu juhi ja omaniku Hellar Mutle sõnul on kiirkaatrite ja teiste alumiiniumist tarvikute tootmisest tulev käive firmale praegu küll marginaalne, kuid seda tegevussuunda ei saa alatähtsustada.

Tööga omandatud oskused

«See aitab riske maandada. Nii nagu kogu meie senine tegevus, on ka pääste- ja mobilisatsioonivahendite tootmise oskused omandatud töö käigus ning meie partnerite jagatud teadmiste alusel. Kõik on õpitav ja ma pean väga tähtsaks, et ettevõtte hoiaks end uute väljakutsetega silmitsi

asetades värsket ja arenemisvõimelisena,» rääkis Mutle.

Firmajuht märkis muu hulgas, et Bestra Engineeringu siht on veesõiduk täiesti valmis teha ja meresõidukõlblikuna otse ostjale üle anda.

«Selleks peame tegema nii ettevõttesiseseid kui ka kliendipoolseid protseduure ning teste. Need annavad tellijatele kindlustunde ning võimaldavad vormistada dokumenteeritud testraporteid. Just ühte sellist testsõitu võisidki viljandlased hiljuti järvel näha,» selgitas ettevõtja.

Varem on Bestra Engineering kiirkaatrite katsetanud ja demonstreerinud suurematel veekogudel. Sestap avaldas Mutle lootust, et äsjane ringsõit ei põhjastanud kellegi pahameelt ega häirinud teisi, kes samal ajal järvel või selle ääres viibisid.

Jaak Moksi mälestuspink avati võimsa koorilauluga

SIGRID KOOEP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Laupäeval avati Viljandi laululava juures võimsa koorilaulu saatel pikaajalise kooli- ja koorijuhi Jaak Moksi mälestuspink. Sündmust oli vaatama tulnud tublisti üle poolesaja inimese.

Viljandi linnaapea Ando Kivi ütles end tundvat heameelt selle üle, et mälestuspinkide komme on Viljandisse jõudnud ning et see pink mälestab meest, kelle käe alt on

sirgunud palju kultuuriinimesi.

Heledast puidust pingi seljatoele on kinnitatud plaat kooli- ja koorijuhi nimega ning sellelt saab nautida vaadet otse laululavale.

Kauaaegne õppejõud Kalju Lillepuu meenutas, et tema kolleegi Jaak Moksi juhtimise all oli kultuurikool imeline koht. «Tema fenomen oli väike ja kokkuhoidev peretunne kultuurikoolis,» rääkis Lillepuu ning märkis, et oma osa andsid arvukad üritused, mida nüüd hellusega meenutatakse. «Kõik tundsid, et see oli üks imeline pere ja selle pere pea oli Jaak Moks.»

Jaak Moksi mälestuspingi avamisel väljendas Viljandi linnaapea Ando Kivi heameelt, et mälestuspinkide tava on siia jõudnud ning oma pingi sai väga auväärne kooli- ja koorijuht.

MARKO SAARM

Päästjad pidid kustutama kulu ja lõkkeit

Päästjatel tuli nädalavahetusel kustutada kaks kulupõlengut ning ohjeldada mitut lõket, mis ei vastanud tuleohutusreeglitele.

Laupäeval käisid päästjad kustutama kulupõlenguid Suure-Jaani vallas Lemmakõnnu külas ja lõkkest süttinud kulu Võlli külas. Pühapäeval põles kulu koguni kuuel hektaril Viljandi vallas Vägita külas.

Ojakäära külas kustutasid päästjad põlevad pöhrullid ja mitu nõuetele mittevastavat lõket.

Abja vallas Umsoo külas tuli kustutada metsa ääres põlevad põhukuhilad.

Viljandi vallas Savikoti külas olid süüdatud pilpahunnik, traktorirehvid ja kuluhein ning sellelegi põlengule panid päästjad piiri. (Sakala)

31. mail jõuab Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase tellijateni SUURIMA KOHALIKE LUGEJATE ARVUGA TEADLIKULE TARBIJALE MÕELDUD AJAKIRI

Väljaandja Ühinenud Ajalehed

Telli reklaam, mida näeb 112 200 lugejat*

*Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase lugejate arv Turu-uuringute ASI andmetel (ELU 2013 II poolaasta)

Ajakiri kõigile Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase tellijatele TASUTA!

OSUTI

Ajakiri sobib:

- tootetuvustuseks
- uudistoodete esitluseks
- muude kaubanduslike sõnumite edastamiseks

Reklaami broneerimine kuni 14. maini

Merlin Muts
tel 433 0063, 508 8780
merlin.muts@ajaleht.ee

USA sõjaväelased saabusid Eestisse

Eile pärastlõunal jõudis Ämari lennubaasi Ameerika Ühendriikide maaväe 173. õhuhüüdnõu sõjaväeüksuse 150-liikmeline kompanii.

Üksuse võtsid vastu president Toomas Hendrik Ilves, Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Jeffrey Levine ja kaitseväe peastaabi ülem mereväe kapten Igor Schvede.

Koos üksusega saabus Eestisse USA Euroopa maavägede ülema asetäitja kindralmajor Richard C. Longo. USA kompaniil oli vastas Scouts pataljoni kompanii.

Ühendriikide sõdurid osalevad Eestis koos teiste liitlaste üksustega suurõppusel «Kevadtorm». Ameerika Ühendriikide kompanii vahetavad hiljem välja teised USA üksused, selline kohalolek jääb Eestisse praeguste plaanide kohaselt vähemalt aasta lõpuni.

Isamaa ja Res Publica Liitu kuuluvad endised kaitseministrid Urmas Reinsalu ja Jaak Aaviksoo märkisid ühisavalduses, et Ühendriikide sõjaväeüksuse saabumine Eestisse on samm, mis tingimusteta kasvatab reaalselt Eesti julgeolekut.

«Meie eluline huvi on, et Ühendriikide sõjaline kohalolek Eestis jääks püsivaks. Selleks peame seadma eesmärgiks, et Eestis paikneks Ühendriikide alaline sõjaväeline üksus. Vastuvõtva riigina peame tagama kõik vajalikud tingimused selle ettepaneku teostamiseks,» seisab avalduses.

Reinsalu märkis, et ilmselt reageerib Venemaa NATO sõjajõu suurendamisele Baltikumis oma samuduga.

«Sõjaline tasakaal meie regioonis oli juba enne Ukraina kriisi nihkunud NATO kahjuks ja Venemaa kasuks, sest Venemaa on viimase nelja aastaga oma strateegilist relvastust meie regioonis kahekordistanud,» lausub Reinsalu.

Nagu ta oletas, võivad Paldiski ja Ämari lähedal rahvusvahelises õhuruumis sagedana venelaste luurelennud ning meie piiri taga võidakse korraldada ründesenaariumiga õppusi.

Venemaa püüab Reinsalu sõnul retoorika ja ähvardustega mõjutada meie riikide avalikkust, et muuta ühiskondi ebakindlaks Ühendriikide kohaloleku suhtes. Lisaks võivad Venemaa mõjuvõimad korraldada Balti riikides provokatsioonide ja diskrediteerimise Ühendriikide üksusi.

Erukindral Ants Laaneots arvas, et Venemaa teeb kindlasti suuri sõnu, ent sõjalist kohalolekut piiri ääres suurendama ei hakka.

«150 meest ei kujuta sõjalist jõudu, aga see on signaal Putinile ja Moskvale, et NATO on siin. See näitab, et NATO võtab ohtu tõsiselt, sest Venemaa on nii Gruusias kui Ukrainas kasutanud ettekäändena kallaletungiks ju kodanike kaitset,» liisatas ta. (Postimees, BNS)

Noortevolikogult saadud rahaga võimaldatakse gümnaasiumile rannamängud.

ELMO RIIG

OMAALGATUS

Noored soovivad ekstreemrattarada, teadusteatri ja rannamänge

SIIM PIIRAK
siim.piiarak@ajaleht.ee

Kevadises Viljandi noortevolikogu projektikomisjonis leidsid toetust rannamängud, teadusteatri ja elektroonikaringi tegemised, rattaraja ehitamine ning tudengite spordipäev.

Noortevolikogule linnaelarvest ettenähtud 8300 eurost võib aasta esimese projektivoo-ruuga minna jagamisele kokku üle 3100 euro. Viljandi noortevolikogu esimees Kris Süld leidis, et taotluste arv oli hea.

«Ümber sellist osavõttu me ootasimegi.»

Sooviti 6632,69 eurot

1. aprilliks laekus volikogule üheksa projektitaotlust, millega sooviti kokku 6632,69 eurot.

Suurematest projektidest leidsid toetust mittetulundusühingu Viljandi Rattaklubi *slopestyle'i* raja ehitamine Uue-

veskile ligi 1500 euroga ja riigigümnaasiumi rannamängud 544 euroga.

Kultuuriakadeemia spordipäev sai 400, Viljandi ühendatud kutsekeskkooli elektroonikaringi projekt «Nutikas kodu» 363, tantsurühm Hebe hooaja lõpetamise tantsukontsert 240 ning teadusteatri Teeme Keemiat tegemised hansapäevadel 106 eurot.

Võimaliku olümpiaala rada

Süld hindas kõige pilkupüüdvamateks projektideks keemia-teatri ratas, nutikat kodu ja rattaraja ehitust. Neist viimati nimetatu puhul on raha saamine takerdunud ehitusloa taha. Linnavalitsuse ehituse peaspetsialist Jaan Lukas pidas väga võimalikuks, et luba antakse noortele peagi.

Ainulaadse ekstreemsporidraja eest seisva Rainer Rätsepa sõnul võiks see Uueveskile tuua huvilisi isegi Lätist. «Kõige lähemad rajad jäävad võib-olla Prantsusmaale või Austriasse,» kõneles ta. «See ala meelitab rahvast ligi. Voi-

malik, et see võib tulevikus olla ka olümpial.»

Tavaliselt on *slopestyle'i* rajad ajutised ning pärast võistlusi lammutatakse need maha, kuid sinne atraktsioon oleks püsiv.

Kui ehitusluba käes, saavad poisid noortevolikogult raha, millest piisab puitmaterjali muretsemiseks. Rätsepa sõnul võiks rada sõidukõlplik olla 1. juuliks. «Siis saaks sellest hooajast veel viimase võtta.»

Projektiga «Nutikas kodu» raha saanud elektroonikahuviline Timmo Glase tahab luua prototüüpi, millega oleks võimalik jälgida kodu energia- ja soojuskasutust ning säästa raha. Glase ei osanud öelda, milal prototüüp võiks valmida.

Rahata jäid eri põhjustel võistluspaadile uue mootori soetamine, konkurssifestivalil Debrecenis osalemine ja gümnaasiumi õolaulupidu. Neist viimati nimetatu oli leidnud toetust juba linna reservfondist. Projektide puhul hinnati muu hulgas kasulikkust linna- le, sihtrühma suurus, jätkusuutlikkust ja asukohta.

Parim noorte mõte oli tasku

Novembris väljapakutud 17 ideest arenes noorte ettevõtlikkuse arendamise programmis osalenutel jaanuariks kümme konkreetset tegevust ning eelmisel nädalal tunnustati nelja finalistist seast parimaks ideeks tasku.

Erika Narits, Geitrud Fia Kristjohann ja Diana Taal nuputasid koos välja riiete peale kinnitatava tasku. Nende endi selgitusel on see mõeldud ak-

tiivisele inimesele, kes vajab väikeste asjade hoidmiseks kohta, kui rõivastel pole taskuid ja suur käekott segab.

Taskut saab kinnitada vöö või rõivaste külge. Noored tahavad tulevikus teha ka isoleeriva kangaga taskuid, mis kaitsevad kandjat telefonist tulev kiirguse eest.

Reedel valis kolmeliikmeline žürii Viljandimaa noorte ettevõtlikkuse arendamise

programmi lõpetamisel õppeaasta parimaks noorteprojektiks just selle mõtte. Võitjad sõidavad nüüd auhinnareisile Skandinaavia moepealinna Stockholm, et seal uusi ideid ja inspiratsiooni ammutada. Esialgse plaani kohaselt on kõikidel võimalik juba pärimusmuusika festivali ajal endale noorte disainitud ja valmistatud taskuid soetada. (Sakala)

MULGI UUDISE

Rahvast kutsuti Mulgimaale eläme

Puulbe, 26. aprillil peeti Tartu «Maale eläme» messi. Rahvast käis sääl kolm kõrda rohkemb ku minevaaste – 1551 inimest. Siikõrd ollive vällän kik Mulgimaa omavalitsuse pääle Pödrala valla. Alliste valla iistkõnelei Andres Rõigas ütöl, et rahva uvi olli suur. «Me saime üle 30 kontakti ja kik nii ollive tõsitse uvilise. Kõsiti kinnisvara ja pallude täadsive täpseld, miast kotust na otsive.»

Villändi valla messipundi iistvedäi Kati Koppel ütöl, et nemä saive kah ümäreiguld 30 pere andme ja neist 12 ollive peris kindla maaletuleja, kes täadsive, mes na maal tegeme akkave ja kudas siin akkave saia. Nende peredege arutedes asja edesi ja otsites ütenukuun paslikke maju.

«Palludel olli kah siande romantiline arusaamine maaelust ja na es kujute täpseld ette, kudas sii akkap oleme. Neil avitime küsimistega selgust saia, miast kotust ja mille jaos na otsive,» sellät Koppel. «Me tahas, et omani- gu levväs kik nii maja. Mes seisäve tühjält, sest kennigi ei viisi või ei mõista nendege midägi pääle akate. Inimese võis meile täädä anda, ku neil om maju, mes võis saia uvve omanigu. Me avites sis maja otsja ja pakja kokku viia.»

Koppel ütöl viil, et ku prilla kutsutes maale iiskätt inimesi, sis edespidi piast rohkemb selle pääle mõtlem- me, kudas ettevõtiti ek sis tüükotussit päälinnast ärä meelite.

Messil «Maale eläme» ollive vällän kik Mulgimaa omavalitsuse pääle Pödrala valla.

ENN MIHAILOV

Elmen om keelepeseä

Elme valla katen lasteaian, Alal ja Ritsun läits sii keväde käimä keelepeseä projekt. Sii tähendep, et ütts kõrd kuun tulep õpeteje Alli Laande joba ommuku lasteaida ja kik mängu ja õpmise om sii päe mulgi keelen.

Keelepeseä õpetei Alli Laande kõnel Mulgi uudistele, et Võrumaal om keelepeseä joba ammu oleme ja nii om nii laste ku vanemide puult äste vastu võet. Vahe om pallald sii, et Võrumaal om egän lasteaian kah õpete- jitt, kes esi võru kiilt kõnele- ve, a meil om siandis õpete- jitt väige vähä. A ää oles, ku latse kuules, kudas suure murdekeelen omavahel kõ- neleve.

Keelepeseä ei ole nigu ari- lik keeletunn, sest pääle õp- mise käip murdekeelen kah

mängmine, süümine, rõövise- panek, vällämene ja kik muu, mes üte lasteaiapäevä sissi mahup. Õpetei ei tarvite ütteei sõna eesti kiilt. Ku laits aru ei saa, sös kõrrates asi tõiite sõnadege üle või sellä- tede kate-jalgege.

Alli Laande ütöl, et latse saave murdekeelest uskme- de äste aru ja mõistave kigi küsimiste pääle vastate kah, kuigi mulgi keelen na viil vas- tu ei kõnele. A laste sii miil- dip, sest tuup vaheldust ari- ke lasteaiapäeve vahele. Ka- te lasteaia pääle om prilla keelepeseän üle 30 latse.

Alli loodap, et edespidi tulep keelepeseäit Mulgi- maal manu ja neid akkave vedäme õpeteje, kes om joba paar aastet mulgi kultuuri instituudilt mulgi keele koo- litust saanu.

Vilmimihe käisive Tarvastun

Mineve riide ollive ulka vil- miuvilisi Mustla rahvamajja kokku tullu, sest sääl olli kok- kusaamine Tarvastust peri vilmimihe, endise «Õne 13» kirjuteje Tõnis Kase ja praë- gutse Õne 13 kirjuteje Ur- mas Lennukige. Näidäti kah Tõnis Kase vilmi «Kaks pa- ri ja üksindus».

Kigepäält kõnel Tõnis Kask rahvale raasike endest ja oma vildest ja tei sedä ilu- san mulgi keelen. Sös vaadeti vilmi ja peräst vastassive vil- mimihe inimeste küsimiste pääle. Tõnis Kask ütöl, et tal

om äste ää miil kodukandi rahva ihen olla ja oma vilmi näidäte. Ta tunnust, et tal ei olegi elun kuigipallu juhust ollu istu esi saalin ja nätä, ku- das rahvas ta vilmi vastu võtt.

Muduki küsiti kah «Õne 13» kohta ja olli aru saia, et elu Õne uulitset pääl läap ki- gile kõrda. Egälütel om sel- leste oma arvamine, a elu ilma selle järevilmitte ei kujute enämb kennigi ette. Urmas Lennuk and sõna, et väige suuri muutusi selle vilmi man ei tetä ja tapmisi ei näe sellen sarjan kah edespidi.

Mulgikeelsed uudised on Sakalas ja Vikerraadios kaks korda kuus. Rubriiki toimetab Kristi Ilves Tarvastu kandist.

TEEMAD

Toimetaja STEN MAHOV, 433 0052, sten.mahov@ajaleht.ee

24,8%

Statistikaameti andmetel oli mullu oktoobris naispalgatöötajate brutotunnitasu 24,8 protsenti madalam kui meespalgatöötajatel. Varasema aastaga võrreldes suurenes sooline palgalõhe 0,2 protsendi võrra.

KAUBANDUS

Viljandimaal algab laadahooaeg

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Alates maikuust leiab meie maakonnas peaaegu igal nädalavahetusel aset mõni laat või mess ning säärane tihe hooaeg kestab augustini.

Viljandi turismiinfopunkti infokonsultant Angela Aru ütles, et nendelt laatade kohta just tihti ei uurita. «Küll aga leidub selliseid inimesi, kes tahavad oma käsitööd müüa ja küsivad, kus nad seda teha saavad. Eks me siis soovita, mida teame.» Väikeste laatade kohta infopunktis küll teavet ei ole, aga vajaduse korral otsitakse seda internetist.

Aru sõnusti Viljandimaal paljud laadad seotud kindla tähtpäevaga. «Inimestele meeldivad just sellised eedad laadad, kus müüakse Eesti enda kaupa,» rääkis ta ning tõi näiteks Heimtali käsitöölaada ning Võrtsjärve kala- ja käsitöölaada.

Mõnel päeval mitu laata korraga

Kuigi mõni laat on juba seljaga, paneb 10. mail maakonna laadahooajale alguse Tarvastus asetleidev käsitöölaat. Ühe korraldaja Riina Salmi sõnul on seal kandis niisuguseid kevadise laatu peetud juba kuus aastat.

«Kuigi sel laadal müüakse

ka käsitööd ning talu- ja mahe-toitu, on suurim osa taimedel ja istikutel,» selgitas ta.

Kuulutustel võib lugeda, et püsti pannakse töötoad ja osalevad taidlejad. «Päris täpselt pole me otsustanud, millised õpitoad tulevad, aga ühes saavad lapsed nõopidest patsikumme ja käevõrusid valmistada ning punume ka nõore ja paelu,» kõneles Salm.

Võrtsjärve kala- ja käsitöölaat tuleb tänava kuuendat korda. Kui mullu oli väikse juubeli aasta ja üritus kestis kaks päeva, siis tänava piirduakse ühega.

«Inimesed on olnud meie laadaga rahul. Oleme saanud positiivset tagasisidet nii ostlejalt kui kauplejatelt,» märkis Võrtsjärve sihtasutuse juhataja Kärt Leppik.

Tema sõnusti teeb selle laada eriliseks töö, et sinna võetakse müüma ainult need, kes pakuvad kohalikke tooteid, ning eelistatakse Võrtsjärve kandi tegijaid.

«Kui nimi on kalalaat, siis ei tohi kala sealt otsa lõppeda,» rõhutas Leppik. «Kuigi eelmisel aastal oli laat kahepäevane, kala jätkus. Vaatame selgi aastal, et oleks nii kalasupi ja suitsukala kui värske kala pakkujaid.»

Küsimusele, kas see, et Võrtsjärve-äärset laata on peetud ühel ajal Viljandi hansalaada ja Mulgi messiga, pole ostjaid kahandanud, vastas Leppik: «Meile tundub, et kuna asume Tartust Viljandisse viiva maantee ääres, astuvad

meie juurest läbi paljud möödasõitjad.»

Samal päeval leiab aset ka Suislepa kolmas Mulgi pidu ja laat. «Suislepa jääb Võrtsjärve piirkonda ning kui meil algab laat hommikul vara, siis neil lõuna ajal,» ei näinud Leppik põhjust muretseda.

Välja on pandud tähistavaes

Üks traditsioonilise Heimtali käsitöölaada korraldajaid Merle Puusepp tõdes, et sellele laadale tuleb küll hulk tunnustatud käsitöötajaid, ent need päris oma ala meistrid, kes mardilaadal käivad, sinna ei jõua. «Meile jõuavad need, kes suuri koguseid ei tee ja suurtel laatadel ei käi,» tähendas ta.

Igal aastal on Heimtalis kauplejaid olnud 20 ja 40 vahel ning tänavugi pole osalejate arv palju suurem. Puusepp tõi näiteks, et laadale on oodata Viljandi kultuuriakadeemia metalliosakonna esindajaid, kes on lubanud ka alasi kaasa võtta. «Tuleb kudumisvõistlus, väljas on Eesti Rahva Muuseum oma programmiga, toimub kodumaa piltide näitus ja näeb etnograafilist tähistavaest. Mis see viimati nimetatud on, seda peab vaatama tulema.»

Nii hansalaada toimumise eest vastutav Kätlin Hanschmidt kui Mulgi messi korraldaja ja Tõnu Kaasik rõhutasid, et need kaks üritust kokku on kahtlemata Viljandimaa suurim laat.

«Võib öelda, et Mulgi mess

NIMEKIRI

Viljandimaa suvise hooaja laadad:

- 10. mail Tarvastu käsitöölaat
- 10. mail Abja-Paluoja kevadlaat
- 17. mail Heimtali käsitöölaat
- 24. mail Kõo külalaat
- 25. mail käsitöö ja vanavara päev Kolga-Jaanis
- 7.-8. juunil hansalaat ja Mulgi mess
- 7. juunil Võrtsjärve kala- ja käsitöölaat
- 7. juunil Suislepa laat
- 22. juunil Suure-Jaani laulupäeva laat
- 11.–13. juulil Karksi ordulinnuse päevad
- 12. juulil Mõisaküla suvelaat
- 1.–2. augustil Võhma linna päevad ja Kesk-Eesti laat
- 13. septembril «Võhma juurikas»
- 14. septembril Vastemõisa laat
- 20. septembril Suure-Jaani sügislaat

Allikad: folkart.ee, laadakaup.ee, laadakalender.ee

on Tartus toimuva Maamessi kõrval kogu Lõuna-Eesti suurim omalaadne üritus,» lausus Kaasik.

Tänavusel messil pooled firmad tema jutu järgi vahetuvad ja veerand firmadest on need, kes eelmistel aastatel veel osalenud ei ole. «Eks rahvale jää silma suurend, enamasti autofirmad. Siin polegi midagi vahetada: on Viljandi enda firmad, paar tükki Tartust ja Paide oma. Tallinnast automüüjaid ei ole, sest Viljandis on esindused olemas.»

Hansalaada puhul on Hanschmidti sõnul suurim muudatus varasemate aastatega võrreldes uus asukoht. Seekord jäävad remondis olevad Väike-Turu ja Kauba tänav laa-

dapiirkonnast välja ning kauplejad paigutatakse teistele vanalinna tänavatele. «Esimesele Kirsimäele tuleb taluturg, mida varem ei ole olnud,» nimetas Hanschmidt teisegi muudatuse. «Üldjoontes on aga kõik eelmise aastaga võrreldes sama.»

Järgmise aasta suurürituse peaproov

Kui Mulgi messil müüakse tööstuskaupa, siis hansalaadal kaubeldakse ainult käsitööga. Nagu Kätlin Hanschmidt nentis, on alati leidunud ka neid, kes soovivad hansalaadal müüa seda, mis teemaga kokku ei käi. «Näiteks kui tahetakse kaheksat meetrit pinda, siis hakkame kahtlustama, kas kaheksa meetri peal ikka müüakse käsitööd. Kui natukene selgitustööd teeme, tuleb välja, et tegelikult tahetakse müüa potte, panne ja plastmassist asju,» kõneles ta.

Tõnu Kaasik tõdes, et kaks Viljandi laata on kenasti kokku sulanud. «Kui varem oli kaks eraldi üritust, siis nüüd on üks ja ka inimestel on lihtsam,» sõnas ta.

Nii Kaasik kui Hanschmidt märkisid, et kuna 2015. aastal saavad Viljandis teoks rahvusvahelised hansapäevad, on tänavune üritus selle peaproov. «Siis on näha, kui palju kauplejad tulla saab. Loodame, et mess ka ikka ära mahub ja tööstustoodangu inimesed end näidata saavad,» lausus Kaasik.

Hanschmidt lisas veel, et tänavu leiab laada ajal aset kauplejate hansakostüümide võistlus. «Sellega propageerime hansariiete kandmist ning loodame, et 2015. aastal on võimalikult paljud nii riietatud, mitte ei kannu neonvärvilisi rõivaid.»

2015. aasta laada kohta oskas Hanschmidt rääkida veel, et see hargneb välja Tartu tänavale. «Hansalinnu on palju ja paljud neist tulevad ka kohale. Välisesindused hakkavad tõenäoliselt paiknema Tallinna tänaval.»

Ostja sai poest aegunud patareisid

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Viljandi elanik paneb inimestele südamele, et nood alati enne patareide ostmist nende säilivusaega uuriks.

Viljandlane Aino Leht mets rääkis, et soetas märtsis koju kaks suitsuandurit. «Ostisime neile ka kaks patareid: ühe Uueveski Konsumist ja teise kusagilt mujalt linnast.»

Uued andurid said aga laes olla vaevalt kaks nädalat, kui need kõrvulukustavalt undama hakkasid. «Toas õhk ei liigu, suitsu ei tee, ahju kütnud ei ole. Täitsa nutt tuli peale,» kirjeldas ta oma emotsioone.

Kes ikka oskab arvata, et patareid ostes selline asi võib juhtuda!

AINO LEHTMETS, tarbija

Selgus, et ühe patarei kehtivusaeg lõppes juba 2011. ja teisel 2013. aastal.

Et ostutšekke Lehtmet-sal enam alles ei olnud, ei saanud ta patareid poodi tagasi viia. «Kes ikka oskab arvata, et patareid ostes selline asi võib juhtuda!» oli ta nõutu. «Palja silmaga seda aastaarvu nagunii näha ei ole, sest kile on ümber. Lisaks on ümber veel pakend.»

Viljandi Tarbijate Ühistu turundusjuht Kristo Mägi nentis, et niisuguse kaebuse kontrollimine on võimatu, sest pole ei ostudokumendi ega aegumistähtaja ületanud patareid. «Uueveski Konsumis müügil oleval seda tüüpi patareil on märgitud säilivusaegaks november 2016 ja seda on võimalik tuvastada ilma pakendit rikkumata,» lausus ta.

Aino Leht mets manitses aga inimesi valvusele ning lausus, et tavaliselt ei tule inimesed selle pealegi, et enne ostmist võiks patareide säilivusaega vaadata. «Juhiks tähelepanu ka sellele, et alati ei ole inimene süüdi, kui talle tullakse koju suitsuandurit kontrollima ja ta trahvi saab. Mina olen täitsa mures.»

Suitsuanduritele sobivad kronopatareid. ELMO RIIG

Paljusid inimesi köidavad laadad seetõttu, et sealt on võimalik saada kohalikku kaupa. Pildil on eelmise aasta hansalaat.

MARKO SAARM

ENNUVARIKU

Kellel algas päev peretalus heinakuhjas mõnulemisega, kellel viljapõllul

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Ennuvariku talu laudaseinale on peretütar Kälina Savka 36 lüpsilehma röömuks võililled maalitud. Lilli ja mesilasi on jagunud ka sisepoole – nii saavad loomad talvelgi roheline üle röömustada.

Hiljuti tegi tulundusühistu Eesti Mahe Eestimaa talupidajate keskliidule ettepaneku tunnustada teiste seas ka Tarvastu vallas asuvat Ennuvariku mahetalu, sest oli tähele pannud, et peremees Aivar Kõva ja perenaine Airi Kõva on rajanud tubli ja järjepideva peretalu, mis on aidanud kaasa ka Eesti Maheda tegemistele.

«Oli jah selline asi,» jäi Aivar Kõva tagasihoidlikuks. Märksa innukamalt näitas ta aga sepistatud sirpi, mille said taluliidult kõik 21 juubelikongressil tunnustust pälvinud taluperet. «Seda sirpi ma pole veel jõudnud üles panna, aga vaatasin, et ta sobib siia koridori, kus teised mustad asjad ka seinale on,» tähendas ta.

Kõva nentis, et peretalu tiitlit saab nende majapidamine täie õigusega kanda ennekoike nädalavahetustel, kui kogu pere kokku tuleb. «Siis on rahvast hästi palju ja saab hulga tööd ära teha. Väimehed on mul väga tublid ja ega poegadegi kohta midagi kehvat öelda saa,» rääkis ta ning lisas, et seekord jäi tema koos tütre ja tolle pisipõnniga koju. Kõik teised läksid juba varakult tööle – nisu tahtis külvamist ja kui aega üle jääb, siis kaer kah.

Hommikuste asjatoimetuste juures oli väike Sebastiani seltsiks. Kälina Savkale meeldib oma kaheksakuuse pojaga heinakuhjas päikeselisi hommikuid nautida. Too jutustab ema sõnul meelsasti oma keeles kanadega ja käib vasikate söötmisel kaasas. «Täna hommikul korjas ta kuhjast heina ka kokku, mille siis lehmale viisime.»

Emal on Sebastiani-

Kui esiti oli juttu vaid 36-pealisest piimakarjast, siis talus ringi vaadates selgus, et loomi on seal veelgi: lehmad, pullid, vasikad, porsad, kassid, koer ja kanakari koos kukega.

le juba paar korda lehmapiimagi andnud ja too joonud kõik ilusasti ära.

Lüpsiajal on maru tamp peal

Ennuvariku on mahetalu juba kümme aastat. «Ilmselt sellest ajast, kui Eesti Mahe ellu kutsuti,» pakkus Aivar Kõva ja töenduseks tõi välja puust plaadi, millel seisib juubeliaastat märkiv kirje.

Niisugune otsus sai peremehe ütlemist mööda tehtud seepärast, et tol ajal oli neil maad vähe, nii parkümmend hektarit, ja kari samuti väike. «Rõhusime mahetoetuse peale,» nentis ta ja tõdes, et see oli toona hea otsus. «Praegusel ajal on asi kehvemaks läinud. Kui lüüa kokku kõik need toetused, mida saab mahe- ja mida tavatootja, siis see vahe eriti suur ei tule. Ütleme nii, et mahe saab oma mahetoetust, aga kui tavatootja saab näiteks karjatamise toetust, siis meile seda ei maksta, sest meil on juba mahetoetus.»

Kuigi peremees on vahepeal mõlgutanud sellest ringist väljaastumise mõtteid, on talu mahedaks jäänud. «Aasta alguses võeti ju vastu seadus, et kui mahetalus on üle 20 looma, siis peavad nood olema vabapidamisel, aga väikese karja puhul ei ole ju keegi võimeline kohe vabapidamisele üle minema. Keegi ei suuda 21 lehmaga sellist investeeringut teha, et saaks ehitada vabapidamislauda,» kõneles ta. «Mõistlikum oleks piirmäär kehtestada näiteks 60 loomale. «See tähendaks robotlaudatit lehma. Nii suure karjaga suudavad loomapidajad juba investeerida. Kui ühe aastaga ei saa, saab kahega, aga ehitatud ta saab.»

Ennuvariku piimakarjas on praegu 36 musta-valgekirjut lehma. Lüpsil on neist parajasti 25. «Teised on poegimas,» märkis Kõva. «Vanad loomad pole veel järglast ilmale toonud, aga mullikad on kõik juba asjaga ühele poole saanud.»

Kõik vasikad jäävad oma karja nagu juba möödunud aastalgi. Ja kui peremees nüüd kõik mullikad, pullid ja lüpsilehmad kokku püüdis arvata, sai ta tulemuseks 82. «Või midagi seal kandis.»

Siis on rahvast hästi palju ja saab hulga tööd ära teha. Väimehed on mul väga tublid ja ega poegadegi kohta midagi kehvat öelda saa.

AIVAR KÕVA,
Ennuvariku peremees

Lüpsmine käib igal hommikul ja öhtul nelja masinaga. «Veidike üle tunni võtab aega, aga siis paned ikka nii, et sark on selja küljes kinni. Maru tamp on peal,» rääkis peremees ja selgitas, et lüpsavad küll masinad, aga tema ülesanne on neid kogu aeg ringi tõsta.

Toodang läheb müüki tavapiimana

Põhitulu annabki Ennuvarikule piim. Kõike muud – kanu, sigu ja vilja – kasvatatakse oma tarbeks.

Piim läheb tulundusühistu Mulgi Piima kaudu E-Piima meiereisse. «Vahepeal jagus seda ka Viljandi Maksimarketi toorpiimaautomaati – seda varustasin paar kuud. Paar kuud veeti meie piima ka Tallinna ja paar kuud Tartusse – teistel tootjatel oli mingeid jamasid, aga meie proovid olid korras,» kõneles Aivar Kõva.

See varustamine lõppes aga tänavu jaanuaris, kui loomad kinni jäid. Praeguseks on

Kälina Savka kevadhommik algas pisipoeg Sebastianiga heinakuhjas mõnuledes. Samal ajal sõidutas vanaisa, Ennuvariku peremees Aivar Kõva lauda ette põhupalli ning kiitis: «See Avant on minu suur abimees: lükkab, tõstab, kühveldab ja segab.»

3 x ELMO RIIG

jäänud vaid tavapiimamüük Mulgi Piima kaudu. «Auto tuleb järele ja viib ära,» sõnas Kõva.

Kolm mahetalu tegutsevad pundis

Et mahetootjatel on kemikaalide asemel abiks hulk spetsiifilisi tööriistu, mida igapähe eraldi osta oleks kallis, on Ennuvariku kampa löönud kahe teise sealt kandi mahetootja, Saariku ja Säge-Aavikuga. Saarikul näiteks on umbrohutõrjeks orasäke ja Maamessilt plaanisid peremehed kamba peale veel midagi soetada.

«Üksi ei jõua ja pole ju mõtet osta seda, mida aastast korra kasutad,» lausus Aivar Kõva. «Kolme peale on palju parem, kui me nagunii siin pundis saherdame.»

Selle jutu jätkuks tähendas Kälina Savka, et kõik Ennuvarikule lähemad majad on kahjuks tühjad. «Ära ka müüa ei raatsita, sest omanikud on linnainimesed ja mõtlevad, et äkki tulevad vanaduspõlves tagasi. Hooned aga muudkui lagunevad ja ega nad siis enam elamiseks sobi.»

Aivar Kõva lisas, et ta on mõne omanikuga läbirääkimisi pidanud ja kui mingisugune otsus tuleb, siis ehk saab kaubale, kas või maa ostmise asjus. «Meil on seda lihtsalt vähe, seejuures on pool renditud. Kõik on seni küll sujunud, aga ega rendimaale saa ju midagi üles ehitada.»

Peremehe lootus on, et saaks hektarite arvu 120-le. Kui mullu oli vilja all 40 hektari jagu ja saaki tuli 70 tonni, siis tänavu külvab ta teravilja ligikaudu 20 hektarile ja ülejäänud jääb ristiku alla.

«Tegelikult ma olen saanud siit maad osta küll,» mõõnis Kõva ja näitas, kust ta oma valdustele kümme hektarit liitis. «Nii et ilma ma päris ei ole, aga võiks ikka rohkem olla. Hea oleks, kui noored saaks ka siia ümberringi ära paigutada.»

Isa selle jutu peale märkis tütar muigamisi, et siis oleks neil nagu oma väike küla.

Tubli peretaluna sai Ennuvariku Eestimaa talupidajate keskliidult meeneks sepistatud sirpi, mille Aivar Kõva plaanib üles riputada otses välisukse juurde koridoriseinale.

Kaks Viljandimaa talu pälvisid keskliidu tunnustuse

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Eestimaa talupidajate keskliidu 25 aasta juubeli kongressil tunnustati 21 taluperet, kes on kohalikul tasandil kaaslaste sügava lugupidamise pälvinud, ning äramärgitute hulka jõudis ka kaks Viljandimaa talu.

Halliste valla Mäeotsa talu esitas Viljandi talupidajate liit ja Tarvastu valla Ennuvariku talu tulundusühistu Eesti Mahe.

Eestimaa talupidajate keskliidu peadirektor Kaul Nurm selgitas, et iga keskliidu organisatsioon sai esitada omal valikul ja oma parema äratundmise järgi ühe pere. Et aga peale maakondlike taluliitude on ka selliseid organisatsioone, kes tegutsevad üle Eesti, näiteks Eesti Mahe või Eesti Noortalunikud, võisid nii juhtuda, et mõnest maakonnast sai pärjatud mitu talu.

«Lihtsalt leppisime kokku, et iga organisatsioon esitab ühe tubli ja edumeelse talumehe, kes ei ole tubli olnud ainult oma talus, vaid aidanud kaasa ka organisatsiooni arengule,»

tähendas Nurm ning lisas, et väga kindlaid kriteeriume seejuures ei seatud ja pigem oli see tänukummardus oma liikmetele.

Nagu ütles Viljandi talupidajate liidu juhatuse esimees Arvo Veidenberg, sai mõlema meie maakonnast väljavalitud talu puhul otsustavaks järjepidevus. «Et tänavu on peretalu aasta, siis tahtsimegi esile tõsta just sellist talu,» lausus ta ning lisas, et Mäeotsa talu on pärandatud põlvest põlve ja see on parim järjepidevuse näide.

Tulundusühistu Eesti Mahe juhatuse esimees Tiia Klein märkis, et Ennuvarikugi on esinduslik näide peretalust. «Valik oli küll keeruline ja mõtlesime päris paljude talude peale, aga vaatasime just, et talus oleks ka noori ja töid tehtaks oma perega,» kõneles ta.

Ennuvariku perenaine ja peremees Airi ja Aivar Kõva on Kleini sõnul juba ka vanavanemad ning nende neljast lapsest kaks on endiselt kodutalus. «Ennuvarikul on selline hea mahetootmine ja oma talu jõududega tehakse kõik tööd ära.»

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee
Kuulutused tel 433 0062, kuulutused.sakala@ajaleht.ee

TEATER

Ugalas on täna kell 19 «Tantsuteisipäev – Viljandi kultuuriakadeemia». Vaksali tänav 7, Viljandi. Tel 433 0777.

Viljandi nukuteatris etendub täna kell 11 «Hiir, mutt ja langev täht». Lossi tänav 31, tel 433 4295 ja 5341 9815.

KINO

Sakala keskuses linastub 30. aprillil kell 11 ja 19 dokumentaalfilm «Mustad teemandid». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

ÜRITUSED

Viljandi Jaani kirikus on täna kell 12 keskpäeval armulauaga. Pikk tänav 6, Viljandi. Tel 433 3000.

Viljandi linnaraamatukogu lasteosakonnas on täna kell 18 mudilastetund. Oodatud on 3–5-aastased lapsed koos vanematega. Juhendaja on lasteaiapäetaja Lea Taalimäe. Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Saarepeedi rahvamajas algab täna kell 16 eakate klubi Linda sünnipäevapidu, kell 17.30 Seasaare seltsi etendus «Mees minevikuga». Info tel 523 4605.

Saarepeedi laululaval peetakse 30. aprillil kell 18 volbripidu. Info tel 523 4605.

Karksi valla kultuurikeskuses on 3. mail kell 18 taidlejate kevadkontsert ja tantsuõhtu ansambliga Külamees. Vaheaegadel esinevad taidluskollektiivid liikumisaastale pühendatud tantsunumbritega. Pilet 5 eurot, esinejatele prii. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

NÄITUSED

Mõisaküla muuseumis saab näha kohalike käsitöötajate igakevadist näitust «10 aastat loomisrõõmu». Seekordne juubelinäitus jääb avatuks 31. maini. Info tel 435 5607.

Sakala keskuse jalutusaalis on 3. maini üleval Türi maaliringi näitus «Inspireeritud lood». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi linnaraamatukogu trepihallis saab 10. maini vaadata MTÜ Singel fotonäitust «Elu nagu filmis», **üldlugemissaalis** 30. aprillini näitust «Tähed panevad ilmaruumi särada. Elle Eha», mis pakub võimalust tutvuda Elle Eha raamatute ja teatrifotodega. **Linnagaleriis** on 10. maini üleval Viljandi kunstikooli õpilastööd ja kojulaenuosakonnas 3. maini näitus «Kaunimad Eesti raamatud 2013». **Lasteosakonnas** on 30. aprillini raamatunäitus «Mis lind see on?». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Kondase keskuses on 4. juunini üleval näitus «Avangardi aabits. 1960. ja 1970. aastate eesti avangardkunst Margus Punabi kogust» ja 18. maini Viljandi-maa põhikoolide 4.–9. klasside õpilaste käsitöönäitus «Tegelased». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Suure-Jaani külalistemajas on 15. juunini avatud kevadnäitus, kus näeb Enno Alliku lillemaale. Ilmatari 3a, Suure-Jaani.

Tarvatu raamatukogus on Tarvatu muusika- ja kunstikooli eelkooli õpilaste näitus ja laste- aia Naeruvõru laste kunstinäitus, mida saab külastada raamatukogu lahtiolekuaegadel. Tel 436 6262.

Uku keskuse teisel korrusel on Enn Loidi fotonäitus «Makro-maailm». Tallinna tänav 41, Viljandi.

Suure-Jaani külalistemaja kohvikus saab vaadata Heldur Lassi värvilisi joonistusi «Teetähised». Ilmatari 3a, Suure-Jaani.

Karksi valla kultuurikeskuses on Karksi valla kunstnike tööde kevadnäitus ja **teise korruse fua- jees** rändnäitus «Eesti riiklikud teenetemärgid». Neid saab vaadata kuu lõpuni. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kohvikus Day Off on Teet Lindma pastellmaalide näitusmüük. Ostjad toetavad üle-eestilist karikatuurivõistlust Viljandis. Leo- la 51, Viljandi.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Kalmer, Kalmo ja Jarek.

OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVAT METSA JA METSAMATERJALI. PAKUME VEO- JA RAIETEENUST.

AS Lemeks Põlva
Tel 502 1666; 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee

Lähemalt meist: www.lemeks.ee

LIGNATOR

ostame teie metsakinnistu
mob 508 9402, tel 766 8056
mets.ee

9. mai – Euroopa Päeva ja Eesti Euroopa Liidus 10. aastapäeva tähistamine võistkondliku orienteerumismänguga

VILJANDIMAA EUROOPAS

KI 11 ootame täiskasvanute, pensionäride, perede, tudengite 3–4liikmelisi võistkondi Viljandi Linna- raamatukokku

Teele Euroopasse jäävad:

- Viljandi Linnaraamatukogu
- Viljandi Muuseum
- Viljandi Maavalitsus ja Europe Directi teabekeskus – Viljandimaa

Orienteerumine lõpeb kl 14 Europe Directi Viljandimaa teabekeskuses, kus teeme kokkuvõtte ja auhindame tublimaid.

KI 12.30 ootame õpilaste 4–5liikmelisi võistkondi Viljandi Linnaraamatukokku

Koolidevaheline võistlus toimub kahes vanuserühmas: 5.–7. klass ja 8.–12. klass.

Õpilaste Euroopa teele jäävad:

- Viljandi Linnaraamatukogu
- Viljandi Muuseum
- Viljandimaa Arenduskeskus
- Viljandi Maavalitsus ja Europe Directi teabekeskus – Viljandimaa
- Viljandi Avatud Noortetehas

Õpilaste orienteerumine lõpeb kl 16 Viljandi Avatud Noortetehases, kus võtame orienteerumispäeva kokku ja anname parimatele auhinnad.

Osalemiseks registreeri oma võistkond hiljemalt **2. maiks** aadressil www.viljandimaa.ee või saada e-kiri katrin.reimo@viljandi.maavalitsus.ee või helista tel 433 0428

Võta pere, sõbrad, klassikaaslased kaasa ja kohtume 9. mail Viljandi Linnaraamatukogus!

europa direct
viljandi linnaraamatukogu
Viljandi Muuseum
Viljandimaa Arenduskeskus
VANT

AIDA kohvik

Viljandi pärimusmuusika ait

30. aprillil ja 1. mail Roman Fosti koostatud spetsiaalne menüü järvejooksul osalejatele!

1. mail jooksjatele hommikupuder!

Kohvik avatud: 30. aprillil 11–21, 1. mail 9–19
Lossimägedes, Tasuja pst 6, www.aidakohvik.ee

mulgi rattomaratoni

Pühapäev 4. MAI 2014.

Estonian Cup 2014 1. etapp

Start ja finiš Viljandi linnastaadionil (Viljandi järve ääres).
Maraton 60 km, start kell 12.00
ProBar Poolmaraton 35 km, start kell 13.20

Registreerimine www.estoniancup.ee ja kaupluses VeloMoto (Vaksali 8a, Viljandi) Lastevõistlused algavad kell 12.10 ja on kuni 12-aastastele lastele (tasuta).
Registreerimise I voor lõpeb 23. aprillil ja II voor 30. aprillil. Kohapeal lõpeb registreerimine 30 min enne starti.

www.estoniancup.ee • www.rattaklubi.ee
Ratturikiivri kandmine on kohustuslik kõigil distantsidel!

Võistluspaik on avatud kell 9.00 kuni 17.00. Autasustamine algab kell 15.30

Actual Print matkasõit toimub 27. aprillil kell 11.00 Viljandi linnastaadioni juurest.

VILJANDI RATAKLUBI

LATESTO OÜ otsib oma meeskonda

Latesto

HAKKEPUIDU VEOAUTOJUHTI.

Vajalik CE-kat juhiluba. Töö vahetustega ja üle Eesti.

CV saata e-posti aadressil latesto@latesto.ee või helistada tel 523 1139.

85. SUURJOOKS ÜMBER VILJANDI JÄRVE

30.04

14.00–20.00 Registreerimine ja stardimaterjalide väljastamine
16.00 Lastejooksu registreerimine
17.00 Lastejooksude algus
18.00–20.00 Pastapidu
18.45 Koolidevahelise teatejooksu start

1.05

9.00–11.45 Registreerimine ja stardimaterjalide väljastamine
12.00 start 85. Suurjooksule
12.10 start kepikõnnile
14.00 võitja kivi paigaldamine ja autasustamine

VILJANDIJARVEJOOKS.EE

VÄÄRIKAIM JOOKS EESTIS

LOOMAD

Müüa lehm. Poegib mai lõpus (kolmas poeg). Tel 5334 1434.

Müüa mesilasi. Tel 5397 8754.

Äntu Mõis OÜ müüb reedel, 2. mail puhtatõulisi pruune Lohmann Browni noorkanu (mune- mise algus mai teine pool) järgmistes Viljandimaa bussipeatus- tes: kl 7.30 Võhma, 7.45 Olusti- vere, 8 Suure-Jaani, 8.15 Sürga- vere, 8.30 Kobruvere, 8.45 Vas- temõisa, 9.15 Päre, 9.30 Heim- tali, 9.45 Ramsi, 10 Loodi, 10.15 Sultsi, 10.30 Oisu, 10.45 Halliste, 11 Abja-Paluoja, 11.30 Karksi-Nuia, 11.45 Karksi, 12 Sudiste, 12.15 Kärstna, 12.45 Suislepa, 13 Soe, 13.15 Mustla, 13.45 Holstre, 14.15 Viljandi turg, 14.45 Vana-Võidu, 15 Tä- nassilma, 15.15 Leie, 15.45 Kolga-Jaani. Info tel 327 0206, ringil 5664 3113.

METSAMATERJAL

Metsä Forest Eesti AS ostab kasvatatud metsa, metsamaad, palke, paberipuid, küttepuitu ja võsa- raiejäätmeid. Tel 511 8671, 509 0200.

Promets OÜ ostab kõrge hinnaga metsa ja maad. Tel 5591 9930.

PÕLLUNDUS

Hobusesõnnik, loodusõbralik põlluramm, 30liitrine kott 2 eurot. Tel 5621 8642 või 432 4587.

Maiste talu aiand Pärnu maanteel linna piiril müüb õitsvaid võorasemasid ja teisi suvelilli ning maasikataimi. Aiand on avatud iga päev.

Müüa mahetunnustatud kõõgi- vilju ja kartulit. Tel 5869 3372.

Ostan kartuli «Väike verev» see- met. Tel 5824 7963.

MUUD

Abi alkoholisõltuvuse korral 98% Hiina meditsiini toel. LY CHINI OÜ Tartus. Eelregistreerimine tel 505 8381.

ÄRA ANDA

Ära anda kasutatud aknaraamid. Tel 5678 0439.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

3

Laupäeval Eesti naiste võrkpalli meistrivõistluste finaalseeria võitnud Kohila klubi koosseisus teenisid meistrimedali kolm Viljandi spordikooli kasvandikku Mari-Liis Graumann, Merilin Salben ja Kadri Siro.

JÄRVEJOOKS

Suure sagina veavad käima lapsed

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

See, et kõik korralikud spordisõbrad end 1. mail Viljandi järve veerde veavad, on ammu teada fakt. Seda kuupäeva pole vaja neile meelde tuletada. Küll aga tuleb rääkida mõnest muudatusest, mida Eesti pikima traditsiooniga rahvaspordivõistluse, ümber Viljandi järve jooksu korraldajad tänävu teinud on.

Tänävu erakordselt osalejate rohkeks kujuneda töötavale, 85. suurjooksule ümber Viljandi järve oli end eelseks kirja pannud tublisti üle 3500 inimese. Jooksu korraldaja, Viljandi spordikeskuse juhataja Mati Jürissoni sõnul ollakse ettevalmistustöödega graafikus ja suur registreerimisaktiivsus lisab meeskonnale tööindu.

Mati Jürisson, milliste muudatustega tuleb jooksjatel seekord 1. mail arvestada?

Jooksjatele on kõige olulisem uuendus startimine staadionilt. See tähendab pisut pikemat stardikoriidori, aga liikumine peaks olema ühtlane, sest oleme plaaninud paigaldada sama laia stardikoriidori, kui on Ranna puistee. Loodetavasti ei teki siis enam stardisaginas niimetatud pudelikaela.

Teiseks võimaldab stardiala staadionile toomine fikseerida osalejatel reaalse rajal olud aja ehk puhta jooksuaja. Samuti on kõigil kohustus stardiliini ületada, sest see käivitab ajavõtukiibi. See, kes stardiliini ei ületa, lõpuaga ei saa. Niisugune süsteem välistab sohitgemise võimaluse, mille kohta on meile eelmistest aastatest signaale jõudnud.

Paremusjärjestus tuleb muidugi lõpukoha järgi ja aeg hakkab tiksuma stardipaugust. Võistlus käib ikka printsibiil «Kes ees, see mees».

Jooksjatele, eelkõige kohalikele, on üks suur muudatus seegi, et päev varem väljastatakse stardimaterjale kella 14–20 linnastaadioni kõrval sekretariaadi telgis – varem on seda tehtud spordihoone fuajees. Kel vabehi võimalik, võiks oma numbriga kolmapäeval välja võtta.

Jooksjate järel saavad lähtekepikõndijad. Kas ka neid ootab ees mõni uuendus?
Nagu jooksjad, stardivad nemadki staadionilt. Joosta pole

Ülehomme saab teoks 85. jooks ümber Viljandi järve. Ürituse korraldajad ootavad rahvast staadionile juba kolmapäeva õhtul, mil seal on kavas lastejooksud, koolinoorte teatevõistlus, peetakse pastapidu ning väljastatakse järgmiseks päevaks stardinumbreid. Korraldajad ootavad tänävu starti ligemale 4000 osalejat. Pilt on tehtud eelmisel jooksupeol.

2 x ELMO RIIG

rajal mõtet, sest paremusjärjestust ei määrata ja lõpuprotookollid avaldatakse tähestikulises järjekorras. Nende osalus ei ole võistlus. See on rahvaspordiüritus neile, kes ei soovi joosta.

Miks on lastejooksud tänävu päev varem?

Otsustasime tänävu sedasi, sest varasematel aastatel, kui need olid tunnike enne põhidistantsi lähel, pälvivad lapsed liiga vähe tähelepanu. Mõõduvõitlused kippusid liinistöökse saama. Loodame, et tänävu läheb teisiti.

Lastejooksud algavad homme kell 17 ning oleme endale appi palunud hulga toredaid sportlikke inimesi eri lasteaeade ja mujalt. Esimene start on kõige piseimatele, kes ei julge veel ise joosta. Nelja-aastased ja nooremad saavad 300-meetrisele lõigule kaasa võtta oma vanema. Viieaastased ja vanemad lapsed peaksid suutma raja läbida üksinda: üheksa-aastased ja nooremad 300 meetrit, 10–12-aastased 700 meetrit.

Lastejooksudel paremusjärjestust ei määrata ja aega ei võeta ning nagu ikka, on kõigile osalejatele väikesed maiused ja meened.

Sellest hoolimata on lastejooksudele tarvis end registreerida, seda muidugi tasuta.

Registreerimine algab staadionil kell 16 ja kestab oma vanuseklassi jooksu stardini. On

aga ka hea võimalus järvejooksu kodulehelt registreerimisanket välja printida ja enne staadionile tulemist kodus ära täita.

Päris huvitav tundub koolidevaheline teatejooks.

Koolidevaheline teatejooks tuleb ümber Viljandi järve kulgevat terviserada mööda. Start on homme kell 18.45. Kümnest etapist koosneval jooksul on eri pikkusega vahetused: kõige lühem on 500 ja kõige pikem 1950 meetrit.

Praegu on kirjas 15 võistkonda, osalejaid ootame aga veel tänase õhtuni. Esindatud on kõik Viljandi koolid: gümnaasium kolme võistkonnaga ja kõik kolm linna põhikooli. Maakonnast on väljas veel Kalmetu, Leie ja Saarepeedi kooli võistkond.

Registreerunud on ka Tartu Treffneri gümnaasium ning oma põhikooli esindusega on kohal Põlva ühiskooli ja Tabasalu gümnaasium.

Saatsime kutsed ka tehnikumidele ja kutsekoollidele, aga praegu pole veel vastust tulnud. Ehk tulevad ikka nemadki.

Homme õhtul pole aga staadionil pelgalt lastejooksud ega noorte teatevõistlus.

Järgime meiega maailma suurte spordivõistluste traditsiooni, et võistluse eelõhtul, kui väljastatakse stardimaterjale, pakutakse osalejatele üks sportlik kõhutäis. Meie kostitame kõiki osalejanumbril väljastatud kella 18–20 pastaga. Samuti pakume hüva rooga kõigi-

KAVA

85. ümber Viljandi järve jooksu üritused linnastaadionil ja selle ümbruses

30. aprill

- Kella 14–20 stardimaterjalide väljastamine.
- Kell 16 algab registreerimine lastejooksule.
- Kella 17–18.10 lastejooksud.
- Kella 18–20 pastapidu.
- Kell 18.45 koolide teatejooks ümber Viljandi järve.

1. mai

- Kella 9–11.45 stardimaterjalide väljastamine ja registreerimine.
- Kell 11.45 avatakse stardikoriidor.
- Kell 12 ümber Viljandi järve jooksu start.
- Kell 12.10 kepikõnni start.
- Kell 14 võitja kivi paigaldamine ja autasustamine.
- Kell 14.30 suletakse finiš.

Allikas: viljandijarvejooks.ee/

le sel õhtul spordivõistlusel osalenutele.

Nimetame seda siis seekord pastapeoks. Ansambli ja sellist laadi meelelahutust meil aga kavandatud pole, sest müra ja melu on sel õhtul järve ääres juba piisavalt.

Vaatame, kuidas välja kukub. Ehk suudame sellest meeldiva traditsiooni kujundada.

Kas korraldajad on oma tööde ja tegemistega graafikus?

Nagu paljud registreerijad, oleme meiega mõnede toimetustega jäänud viimasele minutile, aga usun, et saame hakka. Sellised suuremad kokkulepped ja tegemised on tehtud, pisut väiksemaid tehnilisi töid aga veel on.

Täna algas järve ääres stardilinnaku ehitamine. Homseks

lastejooksude ajaks peaks staadion välja nägema täpselt selline, nagu see on suurjooksu ajal.

Korraldajad on varem püstitanud eesmärgi jõuda 4000 osalejani. Tänavune eelregistreerimine on olnud aktiivsem kui kunagi varem. Kas võib loota, et 4000 künnis ületatakse?

Lootust on ikka, aga ausalt öeldes julgen ma selles kahelda. Ütlen seda oma varasemate aastate kogemustest. Eks palju sõltu ka muudest teguritest, näiteks ilmast. Praegu selleks päevaks just kõige soodsamat ilma ei lubata.

Rekordilisest sartiitajate hulga tunduvalt olulisemaks peavad korraldajad osalejatele ühe meeldiva sportliku elamuse pakkumist.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklama@sakalajakirjastus.ee, kuulutused@sakalajakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0052
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (arbitra) 433 0052
Kaie Mõlder (uudised) 433 0041
Ullar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Evi Eiche,
Liivia Tohvelmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9–17, lõuna kella 13–13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. Sakala ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rüütli t 14, 80010 Pärnu.

Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitsitud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükkikojas. Tiraaž 8723

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eal.ee või telefon 646 3363.

Reedel sündis Viljandis kaks tüdrukut, laupäeval tuli ilmale poiss ning pühapäeval ei sündinud ühtegi last.

135 AASTA EEST Sakala, 28. IV 1879

Pärnust. Pärnu Eesti lauluseeltsi Endla liigetest oli nõuaks wõetud, 2. Aprillil seltsimajas seltsliku õhtut muusiku mänguga ära pida. Aga just Selti kogumise ajal kuulutas telegramm Peeterburgist seda hirmsat ja koledat tööd, mis iga truui riigialama ja ausa inimese südame läbi löikas ja teda pühalikult jumalale tänu andma sundis. Ka meie Eestlased tunnis-tasiwad oma armastust sellele koosolekul meie kalli Riigi-isa wasta waimus-tawalt ülesse.

**Atmos katel
30 kW**

1460 €

**Tatramat ja Dražice
kahesüsteemsed boilerid
soodushinnaga**

**Pelletikaminad
korstnaga ja korstnata**

TORU-JÜRI

www.torujyri.ee

**Leola 49, Viljandi
E-R 8-18 L 9-14
Tel 433 0002
505 8394**

Korstnatõmbeparandaja

MEIE PAIGALDUS TEEB HINNAD SOODSAMAKS!

10%

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Lihthange karuputke võõrliikide tõrje tellimiseks

Keskkonnaamet ootab pakkumusi riigihankete „Karuputke võõrliikide uute kolooniate tõrje tellimine aastaks 2014“ (viitenumber 151777).

Hange avaldatakse ning pakkumused tuleb esitada elektrooniliselt e-riigihangete keskkonnas (<https://riigihanked.riik.ee>). Hankedokumentidega tutvumiseks ning küsimuste-vastustele ligipääsu saamiseks tuleb siseneda end ID-kaardi või mobiil-IDga autentides. Hankes osalemiseks tuleb registreeruda hanke juurde hanke üldandmete või hankes osalejate lehel. Pakkumuste esitamise tähtaeg on **8. mai 2014 kell 11.00**. Juhised e-keskkonna kasutamiseks ja pakkumuse esitamiseks leiab e-riigihangete keskkonna Infoportaali rubriigist „E-keskkonna kasutamine“.

Karuputketõrjet rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest meetme „Looduse mitmekesisuse säilitamine“ kolmanda investeeringute kava alusel projekti „Karuputke võõrliikide tõrje aastatel 2013–2014“.

Keskkonnaamet kutsub kõiki osalema mais toimuvatel karuputketõrje-teemalistel infokoosolekutel, lähem info Keskkonnaameti kodulehel www.keskkonnaamet.ee.

**TOLMETS
TOLMETEX OÜ**

**MUSTA JA VÄRVLISE
METALLI KOKKUOST
ALATI PAREMAD HINNAD**

**KARKSI-NUIA, VIJANDI MNT 3C
Tel 16961 WWW.TOLMETS.EE**

**Tootsi Turvas ostab:
kasvat ja tee äärde
virnastatud võsa**

**Tel 5646 1882
jaak.raid@tootsiturvas.ee
Tel 526 9639
kaimo.kivikas@tootsiturvas.ee**

Ostame veiseid
(lehmad, mullikad, pullid).

Tasume kohe sularahas ning viime ära oma transpordiga.

Pakume ka ainult veeteenust.

NTN Teenused OÜ
Tel 5551 2929.

RAHVUSVAHELINE II TÛUPI DIABEEDI RAVI KLIINILINE UURING

Kutsume osalema kliinilises uuringus vähemalt 18aastaseid patsiente, kellel on II tüüpi diabeet diagnoositud vähemalt 1 aasta tagasi, kes kasutavad raviks metformiini üksi või kombinatsioonis teise suukaudse antidiabeetilise ravimiga.

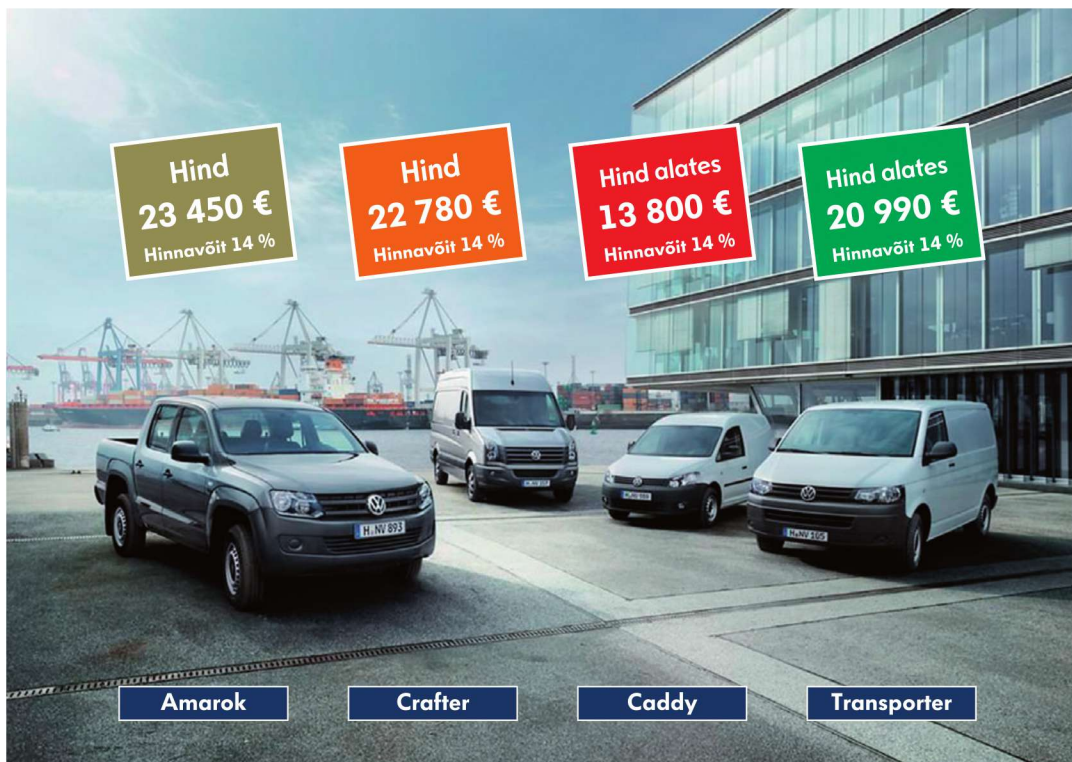
Osalemine, vajalikud uuringud ja uuringuravim ning sõidukulud kaugemalt tulijatele on uuringus osalejatele tasuta.

Huvi korral või täpsema informatsiooni saamiseks palume pöörduda:

Viljandi – SA Viljandi Haigla, e-post hv@vmh.ee tel 435 2145 (tööpäeviti, v.a kolmapäev)

Uuring on heaks kiidetud Tallinna Meditsiiniuuringute Eetikakomitees ja Ravimiametis.

Sotsiaalministri 17.02.2005 määrus nr 23 „Ravimi kliinilise uuringu teostamise tingimused ja kord“ kohustab teavitama, et „tegemist on teadusliku uuringuga ning et uuringuga võib kaasneda oht osaleja tervisele“.

Hind
23 450 €
Hinnavõit 14 %

Hind
22 780 €
Hinnavõit 14 %

Hind alates
13 800 €
Hinnavõit 14 %

Hind alates
20 990 €
Hinnavõit 14 %

Amarok

Crafter

Caddy

Transporter

Renlog

**Raieõiguste ja
metsakinnistute ost.**

**Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee**

**OSTAME METSAKINNISTUID,
KASVAVAT METSA JA
METSAMATERJALI.
PAKUME VEO- JA RAIETEENUST.**

AS Lemeks Põlva
Tel 502 1666; 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee

Lähemalt meist: www.lemeks.ee

LEMEKS MEYS

Volkswagen ja Aasta Auto Pluss teevad parima tarbeautode pakkumise

Pakkumine kehtib kuni 9. maini

Soodushinnad on ka Volkswageni sõiduautodel!

Aasta Auto Pluss
Aardla 101, 50414 Tartu. Tel 680 3640
www.aastaautopluss.ee

Tarbeautod

SEB

Enne lepingu sõlmimist tutvuge tingimustega www.seb.ee/liising ja vajadusel küsige lisainfo pangakontorist. Sõidukiliisingu kredidi kulukuse määr on 2,16% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 20 000 eurot, sissemaks 10% ja jääkväärtus 25% vara hinnast, liisingu periood 60 kuud, lepingutasu 99 eurot, aastane intressimäär 1,9% + 3 kuu euribor.

TUTVU TINGIMUSTEGA WWW.SALVA.EE VÕI KÜSI NÕU MEIE SPETSIALISTILT.

PALJU ÕNNE SOODSA SÜVEPOLIISI PUKUL!

**LIKLUS-
KINDLUSTUS
ERIHINNAGA!**

**LISAKS
JUHI ÕNNETUS-
JUHTUMIKINDLUSTUS
VAID 5€**

**KAASA TASUTA
SALVA AUTOABI**

Viljandi esindus: Tallinna 8, Tel: 43 55 300
E-post: viljandi@salva.ee

SALVA
KINDLUSTUS